

GRAMATICKÁ CVIČENÍ
Z LATINSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE
S KLÍČEM
1.ČÁST

CVIČENÍ

*PhDr. Jiřina Plašilová
Ústav jazyků*

„Modernizace didaktických metod cestou podpory systému elektronického vzdělávání“,
reg.č.CZ.1.07/2.2.00/28.0198

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenční
schopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. SUBSTANTIVA I. DEKLINACE. PŘEDLOŽKY

1. Spojte s předložkami a přeložte:

věšīca – měchýř

in (kde?).....	.....
in (kam?).....	.....
sub (kde?).....	.....
sub (kam?).....	.....
super.....	.....
post	.....
ante	.....
circum	.....
ex	.....
per	.....
ā	.....
ad	.....
apud	.....
cum	.....
intrā	.....
extrā	.....
trāns	.....
īnfrā	.....
prope	.....

glandulae – žlázy

in (kde?).....	.....
in (kam?).....	.....
sub (kde?).....	.....
sub (kam?).....	.....
super	.....
post	.....
ante	.....
circum	.....
ex	.....
per	.....
ā	.....
ad	.....
apud	.....
cum	.....
intrā	.....
extrā	.....
trāns	.....
īnfrā	.....
prope	.....
inter	.....

2. Utvořte spojení a přeložte:

vaccīna contrā:	īnfluenza	.....	.....
	rubeolla	.....	.....
	diphtheria	.....	.....
	varicella	.....	.....

3. Přiřad'te k latinským výrazům český ekvivalent:

1) haemorrhagia	a) záškrť	1 – g
2) cachexia	b) ochrnutí dolních končetin	.....
3) dyspnoē	c) zápal plic	.....
4) īnsufficientia	d) šedý oční zákal	.....
5) phlegmonē	e) úplavice	.....
6) ūmagra	f) chudokrevnost	.....
7) dysenteria	g) krvácení	.....
8) paraplēgia	h) pravé neštovice	.....
9) pneumonia	i) kýla	.....
10) anaemia	j) vyhublost, sešlost	.....
11) cataracta	k) nedostatečnost, selhání	.....
12) scarlatina	l) dušnost	.....
13) variola	m) dna ramenního kloubu	.....
14) hernia	n) neohr. hnisavý zánět ve vmezeřeném pojivu	.....
15) diphtheria	o) spála	.....

4. K latinskému výrazu přiřad'te správný význam (anatomické termíny):

1) corōna	a) hřeben, trn	1 – d
2) pulpa	b) skořepa	-----
3) sūra	c) tvář	-----
4) concha	d) korunka	-----
5) gingīva	e) jáma	-----
6) crista	f) šev	-----
7) incīsūra	g) štěrbina, rozštěp	-----
8) capsula	h) hlava	-----
9) spīna	i) hrana, lišta	-----
10) fossa	j) lýtko	-----
11) sūtūra	k) dřeň	-----
12) bucca	m) pouzdro, tobolka	-----
13) cephalē	n) dáseň	-----
14) fissūra	o) zářez	-----

5. Doplňte koncovky a přeložte:

a) sg.

circum urēthr-	post īfluenz-
suprā vēsīc-	īnfrā scapul-
ad medull-	ex tēl-
ante īfluenz-	propter herni-
apud tōnsill-	intrā glandul-
prope ūvul-	ā maxill-
cum pleur-	sine mor-
trāns vi-	per trachē-
in mamm-	sub cost-
in mamm-	sub cost-
ex fasci- nuch-	propter frāctūr-
ad vēn- port-	vertebr-

b) pl.

inter cost-	ad sūr-
īnfrā glandul-	trāns vi-
ā cox-	ex gingīv-
in axill-	sub scapul-
in axill-	sub scapul-

6. Přeložte:

prsní dvorec	povázka šíje
hřeben lopatky	zářez lopatky
hrana žebra	chlopeň aorty
vrátnice	páteř
pouzdro mandle	žíly očnice
brána žil	blána, list, vrstva
následkem kýly	zlomeniny obratlů

frāctūra maxillae	
frāctūra fibulae	
ruptūra fasciae	
īnsufficientia valvulae	
anōmalia coxae	
fissūra urēthrae	
rūptūrae costārum	
frāctūra columnae vertebrārum	
frāctūra spīnae vertebrae	
frāctūrae spīnārum vertebrārum	

7. Vyjádřete pokyn:

<u>dej do:</u>	kelímku	kelímků	_____
<u>dā ad:</u>	krabičky	krabiček	_____
	sáčku	sáčků	_____
	lahve	lahví	_____
	ampulky	ampulek	_____
<u>připrav:</u>	směs	směsi	_____
<u>parā:</u>	tinkturu	tinktury	_____
	vodu		_____
		tobolky	_____
		pilulky	_____
		tablety	_____
		kapky	_____
	heřmánkovou tinkturu		_____
	mátovou vodu		_____
	pilulkovou hmotu		_____

* * *

Ve znaku plzeňské lékařské fakulty je řecká bohyně zdraví a čistoty....., dcera Asklépiova, který byl uctíván jako bůh lékařství. Při jeho svatyních vznikly první lékařské školy, z nichž nejproslulejší – hippokratovská působila na ostrově Kós. Do Říma byl přenesen Asklépiův kult v době velkého moru r. 293 př. Kr., kdy byl bůh v podobě hada přivezen lodí na tiberský ostrov. Obě božstva byla ve starověku často zpodobňována na reliéfech či sochách a bývají také součástí výzdoby novodobých lázní, parků a lékáren.

Litinová socha bohyně, vytvořená r. 1878 v klasicistním slohu, pozoruje pacienty a turisty ve Vřídelní kolonádě v Karlových Varech. Pokud jméno řecké bohyně neznáte, doplňte latinské výrazy v posledním úkolu.

1) hodina	— — —
2) dušnost	— — - - -
3) kapka	— - - - -
4) cesta	— - -
5) blízko, u	— - - - -
6) kolem	— - - - -
7) život	— - - - -

2. SUBSTANTIVA II. DEKLINACE

1. Přeložte, uveďte nom. pl. a ak. pl. následujících substantiv:

nom. ag.	překlad	nom. pl.	ak. pl.
mūsculus	.....	.....	.....
collum	.....	.....	.....
mamma	.....	.....	.....
oculus	.....	.....	.....
sūtūra	.....	.....	.....
sēptum	.....	.....	.....
sulcus	.....	.....	.....
digitus	.....	.....	.....
brachium	.....	.....	.....
capillus	.....	.....	.....
spatium	.....	.....	.....
gingīva	.....	.....	.....
articulus	.....	.....	.....
ovārium	.....	.....	.....
fascia	.....	.....	.....

2. Spojte s výrazem signum a předložkami propter a ex:

	signum	propter	ex
dysenteria	.....	.....	.....
īleus	.....	.....	.....
hernia	.....	.....	.....
diabētēs	.....	.....	.....
apoplēxia	.....	.....	.....
morbus	.....	.....	.....
cancer stomachī	.....	.....	.....
vitium oculōrum	.....	.....	.....
morbillī	.....	.....	.....
ruptūrae costārum	.....	.....	.....

3. Který výraz nepatří do řady?

- a) cubitum, humerum, mentum, spasmum, ventriculum, truncum, fundum, rānum
- b) sēpta, tūbercula, ātria, cava, fascia, brachia, labia, emplastra, ovāria, organa, vitia
- c) dorsō, manubriō, carpō, capitulō, rēctō, collō
- d) lobīs, morbīs, cibīs, medicāmentīs, cristīs, acetābulīs, locīs

4. Spojte s předložkami a přeložte:

post

scarlatina	.....	.....
cibus	.....	.....
phlegmonē	.....	.....
icterus neonātōrum	.....	.....

clāvīcula	.....	.....
oesophagus	.....	.....
costae	.....	.....
ganglia	.....	.....

ante

cibus	.....	.....
īnfluenza	.....	.....
vēsīca	.....	.....
carpus	.....	.....

intrā

vīta	.....	.....
cibus	.....	.....
mūsculus	.....	.....
vēna	.....	.....
crānum	.....	.....

inter

cibī	.....	.....
lobī	.....	.....
conchae	.....	.....
ātria	.....	.....

per

oesophagus	.....	.....
nāsus	.....	.....

ā, ab

oculī	.....	.....
cavum	.....	.....

5. Přeložte:

úhel lopatky _____
větve nervů _____
v lalocích žlázy _____
do mozkového kmene _____
polypy tračníku _____
následkem zlomeniny vřetenní kosti _____
na dnu dělohy _____
kvůli zlomenině krčku pažní kosti _____
prasklina hrudní kosti _____
praskliny lebky _____
anomálie ramena dolní čelisti _____
prasklina zánártního vazu _____
po zlomenině hlezenní kosti _____
na zápěstí _____
na nártech _____
krvácení do mozku _____
kvůli novorozenecké žloutence _____
v komorách mozku _____
kvůli oční vadě _____
křeč jícnu _____
křeče svalů končetin _____
následkem rakoviny žaludku _____
příčina choroby _____

* * *

Výrazy v závorce vyjádřete v náležitém tvaru:

- * ad (oculus) – názorně (ak. pl.)
- * ab (ōvum) – od vejce, od počátku
- * ad (persōna) – pro určitou osobu, pro vlastní osobu
- * contrā (nātūra) – proti přírodě, přirozenosti, nenormálně

- * secundum (nātūra) – ve shodě s přírodou, podle přírody
- * in (locus) – na místě, přímo zde
- * cum (formula) – s opisem receptu
- * extrā (mūrus) – vně, mimo budovu, pokoj; na vnější stěně dutého orgánu (ak. pl.)
(např. porod e. m.; upozornění, aby se před pacientem nemluvilo o jeho zdr. stavu)
- * extrā (perīculum) – být mimo nebezpečí
- * deus ex (māchina) – dosl. bůh na stroji tj. náhlý zásah, neočekávaný obrat, většinou k lepšímu)
- * lūdus (nātūra) – hříčka přírody

3. ADJEKTIVA I. A II. DEKLINACE. PARTICIPIUM PERF.

1. Přeložte , vyjádřete odpověď na otázku kde? a kam?:

	kde?	kam?
1. vēna cava	_____	_____
2. fossa poplitea sinistra	_____	_____
3. axilla dextra	_____	_____
4. lobus medius	_____	_____
5. cōlon sigmoīdeum	_____	_____
6. medulla oblongāta	_____	_____
7. brachium sinistrum	_____	_____
8. oculus dexter	_____	_____
9. spatium profundum	_____	_____
10. glandula thyroīdea	_____	_____
11. substantia grīsea	_____	_____

2. Zadaná spojení převed'te do plurálu a následně vyjádřete odpovědi na otázku kde? a kam?

1. fossa poplitea
2. membrum frāctum
3. costa lībera
4. rāmus nervī
5. glandula salīvāria
6. ligāmentum rēctum
7. discus laesus

nom. pl.	kde?	kam?
1. _____	_____	_____
2. _____	_____	_____
3. _____	_____	_____
4. _____	_____	_____
5. _____	_____	_____
6. _____	_____	_____
7. _____	_____	_____

3. Slova v závorce použijte jako přívlastek shodný nebo neshodný, následně utvořte gen., ak. a abl.

vzor: artēria circumflexa scapulae

artēiae circumflexae scapulae, artēiam circumflexam scapulae, artēiā circumflexā scapulae

artēria	(circumflexus, a, um / scapula)
nervus	(cutāneus, a, um / antebrachium)
ligāmentum	(tarsus / interosseus, a, um)
mūsculus	(suspensōrius, a, um / duodēnum)
sulcus	(mediānus, a, um / lingua)
spatium	(profundus, a, um / perinēum)
nucleus	(rāphē / magnus, a, um)

4. Přeložte spojení, utvořte gen., ak. a abl. sg.

1. ūvula palātīna

gen. _____
ak. _____
abl. _____

2. nodus hēpaticus

gen. _____
ak. _____
abl. _____

3. ātrium sinistrum

gen. _____
ak. _____
abl. _____

4. ganglion thōrācicum

gen. _____
ak. _____
abl. _____

5. tunica mūcōsa vēsīcae felleae

gen. _____
ak. _____
abl. _____

6. rāmus dexter vēnae portae

gen. _____
ak. _____
abl. _____

7. sēptum nāsī osseum

gen. _____
ak. _____
abl. _____

8. rāphē medullae oblongātae

gen. _____
ak. _____
abl. _____

9. fossa crāniī media

gen. _____
ak. _____
abl. _____

10. lobus dexter glandulae thyroīdeae

gen. _____
ak. _____
abl. _____

11. nervus trānsversus collī

gen. _____
ak. _____
abl. _____

12. fascia mūsculī quadrātī lumbōrum

gen. _____

ak. _____

abl. _____

13. fascia propria organī

gen. _____

ak. _____

abl. _____

5. Přeložte spojení, utvořte gen., ak. a abl. pl.:

1. costae spuriae

gen. _____

ak. _____

abl. _____

2. segmenta thōrācica

gen. _____

ak. _____

abl. _____

3. nōdī thyroīdeī

gen. _____

ak. _____

abl. _____

4. ganglia pelvica

gen. _____

ak. _____

abl. _____

5. nucleī accessōriī nervī oculomōtōriī

gen. _____

ak. _____

abl. _____

6. glandulae parathyroīdeae accessōriae

gen. _____

ak. _____

abl. _____

7. spatia interossea metatarsī

gen. _____

ak. _____

abl. _____

8. rāmī gastrīcī artēriae hēpaticae

gen. _____

ak. _____

abl. _____

Vybraná předložková spojení s adjektivem nebo participiem pf.

- * ā dextrā, sinistrā – zprava, zleva
- * in continuō – v nepřetržitém sledu, nepřetržitě
- * ā (ex) contrāriō – naopak, naproti tomu
- * ad (in) īnfīnītum – na neomezenou dobu, na neurčito
- * ad integrum – k neporušenému, tj. zcela, úplně
- * ad absurdum – k nesmyslnosti
- * ex abruptō – spatra, bez přípravy
- * ex aequō – stejně, stejnou měrou
- * in suspēnsō – v nerozhodném stavu, v nejistotě
- * dē (ex) integrō – znovu, od začátku
- * dē novō – od začátku
- * ex (dē) imprōvīsō – nepředvídaně, neočekávaně
- * in tōtō – vcelku
- * ex tōtō – úplně, totálně
- * in aeternum – navěky
- * in crūdō – v surovém, původním stavu
- * in extēnsō – v plném rozsahu, podrobně
(opak – in nuce – zhuštěně, stručně)

4. SLOVESA: **INDIKATIV PRÉZENTA SLOVES I. – IV. KONJUGACE** **IMPERATIV**

1. Vyjádřete recepturní příkazy, přeložte:

Dā ad:

lagoena alba	_____	_____
lagoenae guttātōiae	_____	_____
vitrum fuscum	_____	_____
vitra nigra	_____	_____
scatula adlāta	_____	_____
chartae cērātae	_____	_____

Servā in:

ampullae bene obtūrātae	_____	_____
locus frīgidus	_____	_____
locus calidus	_____	_____

Parā:

extractum fluidum	_____	_____
aqua destillāta	_____	_____
extracta sicca	_____	_____

2. Doplňte vhodné slovesné tvary a přeložte:

dare

_____ ad scatulās!
Unguenta ad ollās _____.

signāre

_____ vitra!
Scatulae _____.

parāre

Unguentum ophthalmicum ā magistrō _____.
_____
tīnctūram achilleae!

servāre

_____ in locō fuscō!
Tīnctūra in locō fuscō et frīgidō _____.

miscēre

_____ unguentum contrā morbum cutāneum!
Mixtūra ā magistrō _____.

adhibēre

Tabulettae contrā spasmōs stomachī ab aegrōtō _____.
_____ remedium post cibum!

sūmere

_____ pilulam inter cibōs!
Pilula _____ ante cibum.

repetere

_____ unguentum!

dīvidere

_____ massam pilulārum!
Massa pilulārum _____.

īnfundere

Aqua ad lagoenam _____.
_____ aquam dēstillātam ad lagoenās!

expedīre

Remedium prō adultīs _____.
_____ guttās stomachicās citō!

addere

_____ extractum chamomillae siccum!

formō, āre

_____ pilulās!
Pilulae _____.

3. Přeložte:

1) Vydej čípky pro dospělé!

---

2) Uchovávej tinktuру v dobře uzavřené lahvi!

---

3) Připrav mast a uprav do kelímků!

---

4) Dej do škrobových kapslí!

---

5) Užívej kapky před jídlem!

---

6) Nalej tinktuру do tmavých lahví a uchovávej na chladném místě!

---

7) Přidej destilovanou vodu!

---

8) Označ: do očí, na vlasy, do nosu.

---

9) Odděl hmotu!

---

10) Uzavři skleněnou zátkou!

---

11) Neopakuj lék!

---

12) Označ předpisem o složení léku!

---

13) Vydej bílou vazelinu!

---

14) Obal želatinou!

---

15) Rozděl čípky do kelímků!

---

14) Vezmi tinktuру řebříčku!

---

15) Ihned vydej sirup pro děti!

---

16) Přidej kapátko!

---

* * *

Doplňte tvar imperativu sloves uvedených v závorce:

1) (ambulō, āre – chodit)

Surge et _____ ! Vstaň a chod!

(Nový zákon, Matoušovo evangelium 9,6. Z pasáže o uzdravení ochrnutého.)

2) _____ et imperā! Rozděl (rozeštvi) a panuj!

(zásada uplatňovaná ve velmocenské politice)

3) závěrečné formule latinských dopisů
(vívō, ere, – žít, valeō, ēre – být zdráv, amō, āre – mít rád, milovat)

_____ et _____ ! Žij a bud' zdráv!

_____ et mē _____ ! Bud' zdráv a měj mě rád!

4) (ignōscō, ere – odpouštět)

_____ **aliis multa, nihil sibi!** Jiným odpouštěj mnohé, sobě nic!

5) (fēstīnō, āre – spěchat)

_____ **lentē!** Pospíchej pomalu!

(*Oblibené heslo císaře Augusta. Je třeba jednat rychle, ale ne ukvapeně.*)

6) (sustineō, ēre – vydržet, abstineō ēre – zdržovat se)

_____ **et _____ !** Vydrž a zdržuj se !

7) (fīdō, ere – věřit, důvěřovat) Důvěřuj, ale prověřuj!

_____, **sed cuī vidē!** doslova Věř, ale hled' komu.

(*Walther, 9439*)

8) (nōscō, ere – poznávat)

_____ **tē ipsum!** Poznej sama sebe!

(*Cicero, Tuskulské hovory, 1,52.*

Latinské znění řeckého nápisu na Apollónově chrámu v Delfech: gnóthi seauton.)

9) (tangō, ere – dotýkat se)

_____ **mē !** Nedotýkej se mě!

(*Nový zákon, Janovo evangelium 20,17. Slova Ježíše k Marii Magdaléně.*

V chirurgii výrok poukazuje na nevhodnost zátkoku, např. u vředů, nádorů, užívá se také o pacientech, kteří si drží od lékaře přílišný odstup, obecně označuje osobu nedůtklivou a urážlivou.)

10) (noceō, ēre – škodit)

_____ ! Neuškod'!

(*Jedna z několika variant Hippokratovy zásady – pokud nelze pomoci, je třeba alespoň neuškodit.*)

5. SUBSTANTIVA IV. A V. DEKLINACE

1. Utvořte gen. sg a nom. pl. následujících výrazů:

nom. sg.	gen.sg.	nom.pl.
plexus	_____	_____
sulcus	_____	_____
ductus	_____	_____
arcus	_____	_____
angulus	_____	_____
meatus	_____	_____
nucleus	_____	_____
connexus	_____	_____
truncus	_____	_____
recessus	_____	_____
alveolus	_____	_____
sinus	_____	_____
ramus	_____	_____
gyrus	_____	_____

2. Který výraz nepatří do řady?

ductus, plexus, hiatus, meatus, angulus, sinus, arcus
apparatus, processus, meatus, hiatus, manus, tractus
visus, auditus, gustus, motus, tactus, olfactus
apparatum, sinum, decubituum, meatum, tractum
cariē, faciē, movē, rabiē, speciē

3. Doplňte chybějící výraz:

moveō, ēre	pohybovat	_____	pohyb
pariō, ere	_____	_____	porod
tangō, ere	dotýkat se	_____	hmat
sentiō, īre	pociťovat	_____	smysl, počitek
_____	_____	_____	dech, duch
dūcō, ere	vést, vyvádět	_____	_____
īnsultō, āre	napadnout	_____	záхват, útok
cadō, ere	padat, přihodit se	_____	případ
_____	_____	_____	zrak
olfaciō, ere	nálezat	inventus	_____
_____	čichat	_____	_____
ūtor, ūtī	slyšet	_____	sluch
aborior, īrī	užívat	_____	_____
_____	potratit	_____	potrat

4. Utvořte předložková spojení a přeložte:

ductus cholēdochus

ā	_____	_____
ad	_____	_____
ex	_____	_____
circum	_____	_____
per	_____	_____
apud	_____	_____
suprā	_____	_____
sub	_____	_____
in	_____	_____
	_____	_____

cornū sinistrum

ā	_____	_____
ad	_____	_____
ex	_____	_____
circum	_____	_____
per	_____	_____
apud	_____	_____
suprā	_____	_____
sub	_____	_____
in	_____	_____
	_____	_____

faciēs interna

ā	_____	_____
ad	_____	_____
ex	_____	_____
circum	_____	_____
per	_____	_____
apud	_____	_____
suprā	_____	_____
sub	_____	_____
in	_____	_____
	_____	_____

5. Přeložte. Spojte s výrazem cāsus, předložkami propter a ex:

1) **prōlāpsus organōrum**

překlad

propter

cāsus

ex

2) **dēfectus vīsūs**

překlad

propter

cāsus

ex

3) **collāpsus circulātōrius**

překlad

propter

cāsus

ex

4) **abortus incomplētus**

překlad

propter

cāsus

ex

5) **partus praemātūrus**

překlad

propter

cāsus

ex

6) **rabiēs ex morsū**

překlad

propter

cāsus

ex

7) **īnfarctus myocardīi**

překlad

propter

cāsus

ex

8) **īnsultus īfectiōsus**

překlad

propter

cāsus

ex

9) ictus epilepticus

překlad

cāsus

propter

ex

10) icterus obstructivus

překlad

cāsus

propter

ex

11) scabiēs

překlad

cāsus

propter

ex

12) vomitus marinus

překlad

cāsus

propter

ex

13) abscessus chronicus

překlad

cāsus

propter

ex

14) status asthmaticus

překlad

cāsus

propter

ex

15) decubitus gangraenosus

překlad

cāsus

propter

ex

16) genua valga

překlad

cāsus

propter

ex

17) **cariēs profundae**

překlad

cāsus

propter

ex

6. Přeložte, odpovězte na otázku kde? a kam?

1) arcus aortae

překlad

kde?

kam?

2) angulus oculi

překlad

kde?

kam?

3) meatus nāsī medium

překlad

kde?

kam?

4) connexus intertendineus

překlad

kde?

kam?

5) plexus cardiacus

překlad

kde?

kam?

6) prōcessus spīnōsus

překlad

kde?

kam?

7) apparātus respīrātorius

překlad

kde?

kam?

8) ductus cysticus

překlad

kde?

kam?

9) ductulus trānsversus

překlad

kde?

kam?

10) sinus maxillae

překlad

kde?

kam?

11) tractus opticus

překlad

kde?

kam?

12) cornū dextrum

překlad

kde?

kam?

13) faciēs pelvīna

překlad

kde?

kam?

14) fascia pelvica

překlad

kde?

kam?

15) **connexūs intertendineī**

překlad

kde?

kam?

16) **ductūs lactiferī**

překlad

kde?

kam?

17) plexūs gastricī

, F.
překlad

kde?

7. Doplňte koncovky a přeložte:

fundus	meāt-	acūstic-	extern-
nucleus	tract-	olfactōri-	
arcus	duct-	thorācic-	
ossicula	audīt-		
rāmī	tract-	optic-	
artēria	medi-	gen-	
organa	apparāt-	dīgestōri-	
dorsum	man-	sinistr-	
ante	ūs-		
lagoena	spīrit-	vīn-	dīlūt-

8. Přeložte:

- 1) stav po předčasném porodu
  - 2) sestup orgánu
  - 3) následkem defektu sluchu

- 4) na dlani pravé ruky _____
- 5) z vývodu slinivky břišní _____
- 6) do vnitřního zvukovodu _____
- 7) oblouk hrudního mízovodu _____
- 8) kámen žlučovodu _____
- 9) zbytky po potratu _____
- 10) případy svrabu _____
- 11) nebezpečí mozkové mrtvice _____
- 12) jaterní vývody _____
- 13) vybočená kolena _____
- 14) na pravé tváři _____
- 15) kvůli hlubokému kazu _____
- 16) zvracení těhotných _____
- 17) Připrav močopudný čaj! _____
- 18) Vydej krabici žaludečního čaje! _____
- 19) Užívej pilulku dvakrát denně! _____
- 20) Uchovávej v ledu! _____
- 21) Užívej před polednem! _____
- 24) Připrav ředěný líh! _____

* * *

Vyjádřete latinské ekvivalenty následujících českých frazeologismů:

* **uhodit hřebíček na hlavičku**

doslova jehlou se dotknout věci _____ rem tangere

* **Doufej!**

doslova Podrž si naději!
(*retineō, ēre – podržet si, zadržet*) _____ retinē!

* **s čistým svědomím**

doslova čistýma rukama _____ pūrīs

* **důvěra za důvěru, víra k víře pomáhá**

doslova Důvěra dělá důvěru. Fidēs facit _____.

* **smolný den**

doslova černý den _____
(āter, tra, trum – černý)

* **žít ze dne na den** dē _____ in _____ vīvere

* **nechval den před večerem**

doslova (Až) večer doporučí den. Vesper _____ commendat.
(vesper, erī, m. – večer, commendō, āre – doporučit, dát dobrozdání)

* **v přesném smyslu slova**

v širším smyslu slova

in _____ strictō in _____ lātō

(strictus, a, um – přesný, těsný)

* **z vlastního popudu**

doslova vlastním pohybem _____

6. SUBSTANTIVA III. DEKLINACE – MASKULINA, FEMININA

1. Uved'te nom. pl. následujících substantiv:

articulātiō	calix
cartilāgō	calx
rādīx	pulmō
rēn	cervīx
cuspis	pars
regiō	canālis
cavitās	nāris
pariēs	pēs
unguis	clūnis
phalanx	auris
hallūx	margō
dēformitās	suffūsiō
appendix	varix
combustiō	dolor

2. Uved'te výraz v závorce ve správném tvaru a přeložte:

aditus (larynx)	_____	_____
apertūra (thōrāx)	_____	_____
apex (cuspis)	_____	_____
dorsum (pēs)	_____	_____
fascia (pelvis)	_____	_____
mūsculus (cervīx)	_____	_____
apex (pulmō)	_____	_____
artēriae (pōns)	_____	_____
apex (rādīx dentis)	_____	_____
fornix (pharynx)	_____	_____
margō (unguis)	_____	_____
ligāmentum (atlas)	_____	_____
glandulae (cutis)	_____	_____
lacerātiō (liēn)	_____	_____
luxātiō (index)	_____	_____

3. Který výraz do řady nepatří?

pelvis, axis, febris, cuspis, sitis
pollex, cortex, apex, vertex, lēx, index, mordex
faciēs, superficiēs, pariēs, cariēs, scabiēs
parte, pertēs, partem, partūs, partis
cartilāgō, margō, orīgō, lumbāgō, fūlīgō
faucēs, nārēs, speciēs, clūnēs, pubēs, phalangēs
dēns, frōns, pōns, fōns

4. Přeložte, utvořte gen. sg., ak. sg., abl. sg.

1. **articulatiō genūs**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

2. **cartilāgō meātūs acūsticī**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

3. **cavitās pelvīna**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

4. **pars ossea nāsī**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

5. **pariēs externus**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

6. **regiō calcānea**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

7. **pulmō dexter**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

8. **tendō calcāneus**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

9. **mūsculus erector spīnae**

gen. _____
ak. _____
abl. _____
pl. _____

10. **phalanx media indicis**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

11. **cartilāginēs laryngis**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

12. **mūsculī levātōrēs costārum**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

13. **canālēs palātīnī**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

14. **dentēs sērōtīnī**

gen. _____
ak. _____
abl. _____

5. Přeložte. Spojte s výrazem cāsus, předložkami propter a ex:

1. commōtiō cerebrī

překlad cāsus

propter

ex

2. pertussis

překlad cāsus

propter

ex

3. lūxatiō digitī mediī

překlad cāsus

propter

ex

4. gravitās extrāuterīna

překlad cāsus

propter

ex

5. tumor metastaticus

překlad cāsus

propter

ex

6. congelatiōnēs manuum

překlad cāsus

propter

ex

7. combustiōnēs ordinis prīmī

překlad cāsus

propter

ex

6. Přeložte:

- 1) zhmoždění chrupavek hrtanu

- 2) stav po operaci kvůli vrozenému vykloubení pravé kyčle

- 3) krvácení do vnitřního ucha

- 4) zkušební punkce abscesu plic

- 5) ztuhlost kloubu levého lokte

- 6) zhmoždění palce pravé nohy

- 7) kýla v jizvě

- 8) perforace stěny žaludku

- 9) zlomenina středního článku ukazováku levé ruky

- 10) bolesti následkem stlačení hrudníku

- 11) jizvy krku po popálenině druhého stupně

- 12) prasknutí šlachy natahovače prstu

- 13) úbytek mozkové kůry

- 14) bolest ve stydké krajině

- 15) podezření na nádor, černý kašel

- 16) Připrav roztok pro injekce!

- 17) Vydej nitrožilní injekce!

- 18) nádor v hrotu levé plíce

- 19) operace kvůli hlubokým křečovým žilám

- 20) příčina smrti, příčina choroby

- 21) hrot hrbolku

- 22) stav po resekci kořenů zuba moudrosti

- 23) operace kvůli otevřenému skusu

---

7. NEUTRA III. DEKLINACE

1. Uved'te gen. sg. a nom. pl.

nom. sg.	gen.sg.	nom.pl.
ulcus	_____	_____
capillus	_____	_____
genus	_____	_____
vulnus	_____	_____
angulus	_____	_____
ductus	_____	_____
latus	_____	_____
nucleus	_____	_____
crūs	_____	_____
connexus	_____	_____
gyrus	_____	_____
corpus	_____	_____
arcus	_____	_____
pectus	_____	_____

2. Doplňte správné koncovky adjektiv ve spojení a přeložte:

cavitās propri-	_____
margō dext-	_____
murmur anaemic-	_____
canālis nutrīci-	_____
mordex apert-	_____
os petrōs-	_____
pars thōrācic-	_____
corpus lūte-	_____
regiō zygomatic-	_____
caput trānsvers-	_____
sanguis vēnōs-	_____
sāl Carolīn-	_____
femur dext-	_____
mors subit-	_____
crūs sinist-	_____
pariēs extern-	_____
pectus excavāt-	_____
pulvis adspersōri-	_____
fornix gastric-	_____
febris continu-	_____
forāmen magn-	_____
pēs plān-	_____
tūber ischiadic-	_____
vās lymphatic-	_____
auris intern-	_____
abdōmen acūt-	_____
impressiō oesophage-	_____

3. Přeložte. Spojte s výrazem cāsus, předložkami propter a ex:

1. **ulcus crūris**

překlad cāsus

propter

ex

2. **angīna pectoris**

překlad cāsus

propter

ex

3. **calcar calcāneī**

překlad cāsus

propter

ex

4. **vulnus lacerātum faciēī lat. dx.**

překlad cāsus

propter

ex

5. **abdōmen acūtum**

překlad cāsus

propter

ex

6. **ulcera crūris**

překlad cāsus

propter

ex

7. **vulnera scissa palmārum**

překlad cāsus

propter

ex

4. Přeložte, utvořte gen., ak. a abl.

caput trānsversum mūsculī adductōris pollicis

překlad _____
gen. sg. _____
ak. sg. _____
abl. sg. _____

os ischiī

os ischiadicum

překlad _____
gen. sg. _____
ak. sg. _____
abl. sg. _____

ossa metatarsī

forāmina nervōsa

překlad _____
gen. pl. _____
ak. pl. _____
abl. pl. _____

5. Přeložte:

1) operace kvůli vrozené vadě srdce

2) odřeniny břicha, pánve a stehen

3) transplantace kostní dřeně

4) cizí těleso v řezné ráně pravé ruky, cizí těleso pod nehtem palce nohy

5) podezření na zlomeninu krčku levé kosti stehenní

6) hnis v kousnuté (pokousáním způsobené) ráně levého lýtka

7) v mízních cévách

8) nádor těla slinivky břišní

- 9) infekce zanesená do ran
-
- 10) operace kvůli defektu hlavice stehenní kosti
-
- 11) krvácení kvůli prasklému vředu dvanáctníku
-
- 12) opar v pravém ústním koutku
-
- 13) vředy v dutině ústní
-
- 14) resekce těla jazylky
-
- 15) zlomenina kosti kyčelní, stydké, křížové
-
- 16) zlomeniny kostí lícních
-

* * *

Vyjádřete latinské ekvivalenty následujících frazeologismů:

* **od hlavy až k patě – zcela**

doslova

- 1) od hlavy až k patě   ā _____ ūsque ad _____
2) od vrcholu až k patě   ā _____ ūsque ad _____
3) od vlasů až k nehtům   ā _____ ūsque ad _____
4) od nohou až k hlavě   ā _____ ūsque ad _____

* **sejde s očí, sejde s myslí**

doslova

daleko z očí, daleko z myslí   procul ex _____, procul ex _____
(*mysl – mēns, ntis, f., procul – daleko*)

* **jablko nepadá daleko od stromu**

doslova

špatný strom, špatná jablka   _____ mala, mala māla
(*mālum, ī, n. – jablko*)

* **z celého srdce, srdečně**

doslova   z celé hrudi   ex _____
(*tōtus, a, um – celý*)

* **důvěrně, šeptem**

doslova od úst k uším ab _____ ad _____

* **šlápnout na kuří oko**

doslova dotknout se vředu _____ tangere
(*dotknout se – tangō, ere + ak.*)

* **v každém medu kapka jedu**

doslova kde (je) med, tam (je) žluč ubi _____, ibi _____
(*ubi – kde, ibi – tam*)

8. ŘECKÁ SUBSTANTIVA SKLOŇOVANÁ PODLE LATINSKÉ III. DEKLINACE

1. Výrazy v závorce vyjádřete v náležitém tvaru, spojení přeložte:

1) segmenta (hēpar)	_____
2) corpus (pāncreas)	_____
3) caput (epididymis)	_____
4) organa (systēma dīgestōrium)	_____
5) lobus (parōtis)	_____
6) strōma (iris)	_____
7) lāmina (epiglōttis)	_____
8) abruptiō (trochantēr)	_____
9) spasmus (glōttis)	_____
10) laesiō (symphysis pūbica)	_____
11) parēsis (diaphragma)	_____
12) laesiō (basis mandibulae)	_____
13) anōmalia (urētēr sinister)	_____
14) stenōsis (carōtis)	_____

2. Vyjádřete výrazem s řeckým sufixem a přeložte: (ř. = tvořte od řeckého základu)

īnflammatiō	cerebrī (ř.)	encephalītis	zánět mozku
	pāncreatis	_____	_____
	trachēae	_____	_____
	gingīvae	_____	_____
	uterī (ř.)	_____	_____
	cutis (ř.)	_____	_____
	glandulae (ř.)	_____	_____
	cavitātis ūris (ř.)	_____	_____
	sinuum	_____	_____
	tōnsillae	_____	_____
	ōvāriī (ř.)	_____	_____
	hēpatis	_____	_____
	auris (ř.)	_____	_____
	appendīcis	_____	_____
	mūsculī (ř.)	_____	_____
	parōtidis	_____	_____
	pleurae	_____	_____
tumor	mūsculī (ř.)	_____	_____
	cartilāginis (ř.)	_____	_____
	glandulae (ř.)	_____	_____
	nervī (ř.)	_____	_____
	ossis (ř.)	_____	_____
	adipis (ř.)	_____	_____

3. Přeložte. Spojte s výrazem cāsus, předložkami propter a ex:

1. enterītis polypōsa

překlad cāsus

propter

ex

2. stomatītis aphthōsa

překlad cāsus

propter

ex

3. ōtītis media chronica

překlad cāsus

propter

ex

4. pulpītis chronica aperta

překlad cāsus

propter

ex

5. sēpsis lenta

překlad cāsus

propter

ex

6. paralysis prōgressīva

překlad cāsus

propter

ex

7. neurōsis traumática

překlad cāsus

propter

ex

8. artēriosclērōsis generalisāta

překlad cāsus

propter

ex

9. adenōma benīgnum

překlad

cāsus

propter

ex

10. myōma uterī submūcōsum

překlad

cāsus

propter

ex

11. eczema atopicum

překlad

cāsus

propter

ex

12. edēmata lymphostatica

překlad

cāsus

propter

ex

4. Přeložte, utvořte gen., ak. a abl. sg.sphinctēr urēthrae internus

překlad

gen. sg.

ak. sg.

abl. sg.

artēria carōtis externa

překlad

gen. sg.

ak. sg.

abl. sg.

aponeurōsis palātīnasystēma lymphaticum

překlad

gen. sg.

ak. sg.

abl. sg.

5. Přeložte:

- 1) obrna hlasivek

- 2) kameny v pravém močovodu

- 3) operace kvůli svalovému nádoru dělohy

- 4) otoky kolenou

- 5) léčení hnisdavého zánětu mandlí

- 6) vyříznutí podkožních tukových nádorů

- 7) případy pásového oparu

- 8) hospitalizace kvůli akutnímu zánětu červovitého přívěsku

---

- 9) zánět ledvin následkem rozštěpeného močovodu

- 10) příznaky akutní výdutě aorty

- 11) podlitiny v krajině hlavy, krku a hrudníku

- 12) příznaky diabetického bezvědomí, zeleného očního zákalu

---

- 13) léčení lupénky, akutního zánětu mozkových blan, astmatu

---

- 14) stav po akutním zánětu průdušek

- 15) karcinom tlustého střeva v anamnéze

- 16) rakovina plic s metastázami do jater, kostí, páteře

- 17) cysty levého vaječníku

- 18) Označ: ke kloktání, k inhalaci!

- 19) Vydej éter pro narkózu!

- 20) Vydej prášek k inhalaci v dávkách!

---

* * *

Na závěr prvního kurzu latinské terminologie obrat'me svou pozornost k "otci vlasti", jehož slova Vás v úvodu výuky přivítala. V posledním fakultativním cvičení se zaměřme na panovníkův zdravotní stav.

V dobových kronikách je Karel IV. popisován jako osoba střední postavy, poněkud shrbený, s krkem a hlavou tlačícími se dopředu a zároveň vzhůru. Takto je také zachycen př. na nástěnné malbě v kostele P. Marie na Karlštejně či na poloprofilu Jana Očka z Vlašimi.

V r. 1976 před šestistým výročím úmrtí Karla IV. zkoumal tým odborníků pod vedením antropologa prof. Emanuela Vlčka ostatky vladaře a díky tomu mohla být veřejnosti předložena přesnější představa o vzhledu, zdravotním stavu i příčině smrti panovníka.

Karel IV. měl asi 173 cm vysokou, atletickou postavu, pěstovanou tělesným cvičením. Na kostře objevil prof. Vlček řadu vyhojených poranění, která panovník utrpěl jak v mládí, tak i v dospělém věku, kdy se s velkou oblibou účastnil rytířských klání, často pod cizím jménem a erbem. Za toto počínání byl v r. 1347 pokáran papežem. V r. 1350 se Karel IV. octl na prahu smrti a na dlouhou dobu ochrnul. Kronikáři té doby uvádějí jako příčinu oné těžké nemoci otravu, ale zřejmě zamlčují některé skutečnosti. Odborníci se na základě provedených zkoumání domnívají, že v r. 1350 utrpěl Karel IV. velmi těžký úraz páteře spojený s dvojitou frakturou dolní čelisti. Po této události násleoval zcela zřejmý obrat v panovníkově chování a dle názoru historiků došlo i k hlubší změně jeho povahy.

Ve druhé polovině života trpěl Karel IV. chronickou dnou, jejíž ataky byly někdy natolik silné, že nemohl chodit. Od dnavých bolestí ulevovaly panovníkovi teplé minerální prameny, takže právě s touto chorobou se spojuje založení lázní Karlových Varů.

Karel IV. zemřel 29. listopadu r. 1378 na tzv. "skákavou horečku", tj. pneumonii – komplikaci, která nastala po jeho posledním úrazu.

Jako lékaři in spě se již dokážete orientovat v následujícím výčtu zjištěných stop po zraněních a chorobách.

Traumata in iūventūte accepta

- * asymetria ossium nāsī post vulnus rādīcis nāsī sectum
- * dēviātiō sēptī nāsī ad latus dextrum
- * diastasis sūtūrae crāniī ex vulnere sectō
- * vestīgia post trauma suprā orbitās
- * contūsa traumata crāniī multa
- * vulnus contūsum articulātiōnis genūs lat. sin. cum haematōmate
- * trauma ūmī
- * frāctūra fībulae lat. dx. sānāta
- * frāctūra carpī lat. sin. sānāta

Trauma anno mīllēsimō trēcentēsimō quīnquāgēsimō acceptum (r. 1350)

- * trauma columnae vertebrārum magnum
contūsiō prōcesuum vertebrārum cervīcīs
vērisimiliter laesiō mūsculōrum cervīcīs, commōtiō cerebrī, haemorrhagia, laesiō myelī
- * frāctūra tūberculōrum mandibulae sānāta
- * frāctūra mandibulae in regiōne mentī sānāta
- * mordex profundus ex frāctūrā mandibulae
- * quadruplēgia ex laesiōne myelī
quadruplēgia ex polyrādīculoneurītide posttraumaticā
- * lordōsis vertebrārum cervīcīs, kyphōsis et dextroscoliōsis vertebrārum thōrācicārum,
kyphōsis et sinistroscoliōsis vertebrārum in regiōne lumbōrum

Morbus chronicus – arthrītis ūrātica

- * dolōrēs acūtī et immōbilitās ex podagrā
- * tophī et ūsūrātiōnēs ossium carpī et metatarsī, praecipuē ossium pollicis et digitī minimī
manuum ambārum et ossium hallūcīs et digitī minimī pedum ambōrum

Trauma ultimum

- * frāctūra comminutīva collī ossis femoris īnsānāta

acceptus, a, um – utrpěný

rādīcula, ae, f. – kořen

poly- – několik, mnoho

communutīvus, a, um – rozbitý, spojený s roztríštěním

arthrītis ūrātica – dna

ūsūrātiō, ūnis, f. – užíráni, nahlodání chor. procesem

ambōrum, ambārum – obou

vērisimiliter – pravděpodobně

vestīgium, iī, n. – stopa

myelos, ī, m. (řec.) – mícha

tophus, ī, m. – zduření

diastasis, is, f. (ř.) – rozestup

Více informací na

<http://www.vesmir.cz/clanek/padem-vzhuru>

http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/128604

(153. schůzka: Soukromá podobizna Karla IV., císaře římského a krále českého)

Lesný, I.: Zpráva o nemocích mocných. Praha. Horizont, 1984.

Barokní socha Karla IV. na průčelí Městské knihovny, v kartuši pod sochou je zobrazen výjev z pověsti o založení Karlových Varů.

On nebyl rytíř jako jiní,
uprostřed vřavy, zápasů.
Měl vše, co muže mužem činí,
on nebyl rytíř jako jiní,
měl víc, měl smysl pro krásu.
On nebyl rytíř jako jiní,
nehledal v boji svatozář.
Měl vše, co muže mužem činí,
dal této zemi víc než jiní,
gotickou duši, nejen tvář.
On nebyl rytíř jako jiní,
byl z těch, kdo ví a rozumí.
Měl vše, co muže mužem činí,
on nebyl rytíř jako jiní,
byl požehnáním koruny.

(Jindřich Pecka, Maiestas Carolina, cyklus písni k poctě Karla IV.)